

Ona yurting - oltin beshiging

TONG yulduzi

O'zbekiston bolalari
va o'smirlarining gazetasi

Muassislar:

O'ZBEKISTON MATBUOT VA AXBOROT AGENTLIGI,
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI,
«KAMOLOT» YOSHLAR IJTIMOIY HARAKATI.

No 19

(66456)

2004 yil

10 may - 16 may

Gazeta 1929 yil
1 avgustdan chiqa
boslagan

MUVOZANAT BUZILMASIN!

12 - May Ekologik ta'lism kuni

Aziz bolajonlar, biz insonlar tabiat bilan uzviy aloqador ekanligimizni, usiz hayot bo'lmashini hammangiz yaxshi bilasiz. Ona tabiatga mehrimiz bisyorligi ham shundan. Bu mehr inson dunyoga kelgan chog'idanoq qalbiga singa boradi. Shuningdek, tabiat ham bizdan bor mehrini ayamaydi, yediradi, ichiradi, kiydiradi. U biz uchun bamisli beshik, quchog'i ona bag'ridek taftli. Shunday ekan, uni biz ham avaylab-asrashimiz, ardoqlashimiz kerak. Zero, buyuk allomalarimiz, ajdodlarimiz ham buni ta'kidlab kelishgan. Al-Xorazmiy, Abu Nasr Farobi, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sino, Mahmud Qoshg'ariy, Yusuf Xos Xojiblarning asarlarida tabiat bu eng avvalo hayot, tirklik asosi ekanligi ta'kidlangan.

Ekologik tarbiya insonning hayotga, biosferaga bo'lgan yangicha munosabatlarini shakllantirishda muhim bosqich hisoblanadi.

Tabiiy boyliklar odamzotga in'om etilgan buyuk ne'matdir. Keyingi yillarda insonning tabiatga

faol aralashuvni natijasida yer shari yuzasi iqlimi, o'simligi, hayvonot olami tanib bo'lmash darajada o'zgarib ketdi. Azon qatlaming kamayishi «qibatida «issiqxona» ta'sirning vujudga kelishi va kislota yomg'iri: yer va suvning pestitsid, kimyoviy o'g'itlar va sanoat chiqindilar bilan ifloslanishi, yadro va kimyoviy qurollar bilan bog'liq ko'ngilsiz voqealarning rivoji - bularning bari ehtiyoji kundan-kunga ortib bora yotgan insonlarning tabiatga bergen zarbasi bo'lib, biosferamizga o'zining salbiy ta'sirini ko'rsatmoqda. Inson tabiatdan o'ziga kerakli narsalarni olib, evaziga uni turli chiqindilar bilan «siylamoqda». Jahon sanoati yiliga 32 million kubometr ifloslangan

suv, 70 million tonna zaharli gazlar va 250 million tonna changni chiqarib tashlamoqda. Hozir atmosferada zaharlangan gazning miqdori qariyb 20 foizni tashkil etadi. Ekologianing yomonlashuvni bilan bog'liq saraton, SPID kabi kasalliklar yildan yilga ko'payib bormoqda. Orolimiz qurishi natijasida yaxlit dengiz emas, ikkita qoldiq ko'lga aylanib

bo'lib qolishi aniq bo'lganda ham ulgursangiz uni ekib qo'yavering», deb uqtirilgan fikrlarning qanchalik muhim va zarurligini ta'kidlashning hojati bo'limasa kerak. Vatan mahalladan boshlanadi. Ularning obodligi, tozaligi atmosferaning sofligiga olib keladi. Musaffo havo esa salomatligimiz garovidir.

Shoxista RAJABQULOVA,
«Bo'ston» iqtidorli bolalar
litsey internati o'quvchisi.

XAVOSITR

*Asgar degan bola bor,
Qilig'i ko'p ola bor;
Alang-jalangdir hamon,
Yasagani yoy-kamon.*

*Rogatkasi qo'ymida,
Qushlar ovlash o'yida,
Dala-yu bog' kezadi,
Qushlar undan bezadi.*

*Qo'ng'iz, kirpi, tashbaqa,
Ari ham undan xafa.
Ninachiyu kapalak
Chumoli holi halak.*

*Asgar polvondan qo'rilib,
Asgar polvondan hurkib,
Barisi gochib borar,
Ov sirin ochib borar.*

*Asgar degan boladan,
Qilig'i ko'p oladan,
Qo'rishi bo'lsa shunchalik,
Hurkish bo'lsa shunchalik,
Shu zaylda ketsa ish,
Tashvish ustiga tashvish.
Tezda bog' bo'shab qolar,
Ayting, unda ne bo'lar?*

UMIDA.

qoldi.

Insoniyatning toza suvgaga bo'lgan ehtiyoji kun sayin ortib boryapti. Ko'pchilik suvni hech qachon ta'mom bo'lmaydigan boylik deb o'ylaydi. Afsuski, unday emas.

Chuchuk suvlarning sofligini kimyo va neft kimiyo sanoatlaridan chiqqan og'ir metallar stor, fenol, xlor va boshqa zaharli moddalar buzyapti...

Zero, zardushtiylik ta'lismotiga ko'ra, yerni, suvni, olov va havoni ifloslantirgan odam gunohkor-jinoyatchi hisoblanib, 400 qamchi urish bilan jazolangan. Hadisi sharifdag'i «Ekmoq» niyatida qo'lingizda ko'chat turgan paytda bexosdan qiyomat qo'yim

bo'lib qolishi aniq bo'lganda ham ulgursangiz uni ekib qo'yavering», deb uqtirilgan fikrlarning qanchalik muhim va zarurligini ta'kidlashning hojati bo'limasa kerak.

Vatan mahalladan boshlanadi. Ularning obodligi, tozaligi atmosferaning sofligiga olib keladi. Musaffo havo esa salomatligimiz garovidir.

ONAJONIM

Lobar AZIZHO'JAYEVA chizgan surat.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, tabiatdagi muvozanatning buzilishida asosiy aybdor insonning o'zi. Tabiatni faqat inson mehr-muhabbati, mehr-shafqati bilan muhofaza qilishi mumkin. Shundagina ekologik falokatning oldi olinadi, insoniyat xavf-xatardan omon qoladi.

J. URCHINOV,
Navoiy viloyati,

Pedagoglarni qayta tayyorlash,
malakasini oshirish instituti professori.

Yu. ORIPOV,

Jismoniy tarbiya, san'at va mehnat
ta'limi kafedrasi katta o'qituvchisi.

Saida MASHRAPOVA,
Toshkent viloyati, Toshkent tumani davgi
4 maktabning 9-sinf o'quvchisi.

Bugungi kunda viloyatlardagi maktab o'quvchilarining talaba bo'lolmayotganligiga nima sabab bo'lmoxda? Birgina misol: Men o'zim tahsil olgan maktabdan 2003 yil olyi o'quv yurtiga birorta o'quychi kira olmadi! Bunga kim aybdor? Maktabdagi muhitmi yoki oilada nazoratning susayganimi? Ota-onalarning gapiga qaraganda, ba'zi o'qituvchilarning o'z darslarini to'la-to'kis o'tmayotganligi va darsliklarning narxlari qimmat ekanligi emish. Yana bir gap, nega o'quvchilar darslardan qoniqmay repetitor yordamiga muhtoj? Ba'zi yosh o'quvchilar bilim berish darajasiga

yetishmagan. Ularning o'zlarini bilimlarini oshirishlari kerak. Chunki hozirgi davrda yangicha dars usullarini o'ylab topish, o'quvchining diqqatini o'z darsiga jaib qila olish kerak. Xullas, hamma gaplar bir-biriga borib taqlaveradi.

KALIT QANI?

Avvalo aybni o'zgadan emas, o'zimizdan axtarishimiz kerak. Hozirgi sharoitda har yili yangi o'quv programmalari bilan nashr qilinayotgan narxi qimmat kitoblarni hammasini sotib olib berish ota-onalarga ham

Muhokama uchun mavzu

oson emas. Men oliy o'quv yurti talabasiman. Viloyatdan kelgan ba'zi tengdoshlarim rus va ingliz tilini deyarli bilishmas edi. Ular xorijda o'qib kelayotgan tengdoshlarimizga havas qilibmi, shunchalik darajada bilim olishga kirishib ketishdiki, kechagina til bilmaydigan talaba bugun imtihonlardan muvaffaqiyatlari o'tib, Amerikaga borib o'qish huquqini qo'lga kiritdi. Demak, o'qisa bo'larkan. Muhit ham kishiga ta'sir qiladi. Biz avvalo o'zimizni anglashimiz darkor. Buning kaliti -yana o'zimizda!

Mansur YUNUS.

Men kichikligimda o'qishga sira ham qiziqmasdim. Ko'chada bolalar bilan mazza qilib kechgacha to'p ortida yugurganim-yugurgan edi. Lekin maktab ostonasiga qadam qo'yganimdan so'ng, mening maktab haqidagi fikrim tamoman

DO'STIM BO'LING!

o'zgardi. Ilk ustozim Nasiba opaning o'gitlaridan 4 yil bahramand bo'ldim. Ular bizga o'qish va yozish bilan birga mana shu aziz vatanga muhabbat hissini ham uyg'otdilar. Maktabga birinchilgan vaqtlarimni eslasam, kulgum keladi. Xuddi birov bilan urushib qolgandek tutardim o'zimni. Keyinchalik bu yerdag'i sinfdoshlarimga o'rganib ketdim. Bir-birlarimiz bilan xuddi aka-ukadek bo'lib qoldik. Maktabga kelgach, Elyor, Mira'zam, Ixtiyor, Sardor, Sarvar, Bahrom, Sirojiddin va Xurshidlar bilan juda qalin do'st bo'lib oldik. Ular bilan doim birgaman. Hatto qiyinalib qolgan fanlarimizdan ham bir-birimizga yordam berib turamiz. Ha, «Ming so'm puling bo'lmasin, lekin yuzta do'sting bo'lsin», degan naqlida gap ko'p ekan...

*Islom MADIYOROV,
Toshkent viloyati, Ohangaron tumanidagi 33-o'rta maktabning 9-«B» sinf o'quvchisi.*

Dunyodagi eng hurmatli, ibrachtli, e'zozli insonlar kimlar, deya so'ralsa, albatta ustoz-murabbiylar, degim keladi.

Aslida oila, bolalar tashvishi, zarur uy yumushlarini bir chekkaga surib, maktabga oshiqadigan, o'z vazifasini ortig'i bilan bajaradigan, o'quvchilariga bilimga qo'shib mehrni ham ular shadigan ulug' siymolar mehnati chetdan qaralgandagina oson. Ular hayoti, ish faoliyatini bilan ya qinda n tanishganimizda esa olayotgan mehnat haqlarini halol.

narsalarni, jumladan, shogirdlarga mehr-muhabbat, ilm ularashishni o'rganganman. Hayotda nimalar bo'lmaydi, deysiz?! Ko'plar qiyalgan damlarda ota-onan, yoru do'stlaridan madad kutadilar. Men esa doimo ustozimning yordamiga tayanganman. Shunday damlarda ular avvalo shirin so'zleri, qolaversa, hayotdag'i tajribalaridan so'zlab berib, menga yordam qo'lini cho'zar edilar. Shulardan xulosa qilib, o'zim ham shogirdlarimdan mehrimni ayamayman, qo'limdan kelgancha ularga ko'mak beraman. Mehnatlarim samarasiz ketayotgani yo'q. Ayniqsa, bayram kunlari sobiq o'quvchilarim tabriklab kelganlarida, boshim ko'kka katta mas'uliyat yuklaydi. Kezi kelganda shirin so'z bilan, goho qattiqqo'llik bilan ularga ta'limtarbiya berish kerak. Ularga harf tanitguncha, ne-ne zahmatlarni bosib o'tamiz. Men mehnatlarimni minnat qilayotganim yo'q. Shunday zahmatlarim evaziga shogirdlarim yetuk insonlar bo'lib voyaga yetsa, bizga boshqa narsa kerak emas. Mehnatlarimiga rozi bo'lamiz.

O'z kasbining mohir ustasi Lyubov Mixaylovna mehnatlari munosib baholangan. Prezidentimiz I.A. Karimov 2003 yil «O'qituvchilar va murabbiylar» kunida ustozni «Shuhrat» medali bilan taqdirladilar. Bolajonlar, siz ham o'z ota-

USTOZLARGA SOVG'A KERAKMI, YO MEHR?

Ota-onalarning ustozlar haqidagi ushbu gaplari qulog'imga chalinib, ozmi-ko'pmi o'ylanib qolishimga sabab bo'ldi:

-O'qituvchilarga nima bo'lgan o'zi? O'quvchilarining ota-onasi qayerda ishlashiga, ularning sovg'asiga qarab baho qo'yishadi. Aslida baho sovg'aga emas, bilimga qo'yilishi kerak-ku...

Balki, bu gaplarda ham ozmi-ko'pmi haqiqat bordir. Aytishadi-ku, guruch kurmaksiz bo'lmaydi, deb. Ammo, barcha ustozlarga ushbu aybni qo'yish noto'g'ri bo'ladi, deb o'layman.

Chetdan qaralganda ustozlar mehnati uncha qiyin emasga o'xshaydi-ku, lekin... Ana shu lekini bo'limganda edi, ustozlar bu darajada olqishga sazovor bo'lmash

topayotganlariga, ota-onalarning chin dildan tahsinlariga sazovor bo'layotganlariga guvoh bo'lamiz.

Ana shunday halol, bahoni mansab yoki sovg'aga emas, balki bilimga qo'yadigan ustozlardan biri Glushkova Lyubov Mixaylovnadir. Daraxt bir joyda ko'karadi, deganlaridek, u ham Toshkent viloyati, Zangiota tumanidagi Oybek nomli 14- umumta'lim maktabida 33 yildan buyon mehnat qilib kelmoqda. Bag'ri keng ustozni barcha hamkasblari, shogirdlari iliq so'zlar bilan tilga oladilar. Bolalarni jordan sevgani bois boshlang'ich sinf o'quvchilariga saboq bersa-da, hecham horidim demaydi.

-Birinchilgimda o'qishga sira ham qiziqmasdim. Ko'chada bolalar bilan mazza qilib kechgacha to'p ortida yugurganim-yugurgan edi. Lekin maktab ostonasiga qadam qo'yganimdan so'ng, mening maktab haqidagi fikrim tamoman

yetadi. Sovg'adan deb o'yamang. Biz ustozlarga sovg'adan ko'ra bir og'iz shirin so'z, mehr, e'tibor qadrliroq, deb hisoblayman. Ba'zida ota-onalarning qimmatbahosini ko'rib o'ylanib qolaman. Axir, ustozlarga aytilgan bir og'iz iliq so'z har qanday sovg'adan ustun emasmi?! Hozirga qadar 11 marta boshlang'ich sinflarni yuqori sinfga kuzatdim. Ota-onasining erkatori, kechagi bog'cha bolalarining maktab partasida o'zlarini qanday tutishlarini bir tasavvur qilib ko'ring-a?! O'yinqaroq bolajonlarni maktabning o'ziga xos qonun-qoidalariga moslashtirish, ularga harf tanish ustoz zimmasiga

onangizdan maktabga ilk bor qadam qo'ygan kunlari haqida bir so'rab ko'ring-a... Ular albatta birinchilgan vaqtlarini yodga oladilar. Darhaqiqat, inson qalbidan birinchilgan vaqt haqidagi xotiralar bir umrga joy oladi. Biz nafaqada bo'lishiga qaramay, shogirdlariga ilm ularashayotgan

L y u b o v Mixaylovna qolayotganda kelgusi ishlarida omad, sihat-salomatlik tilaymiz. Doimo shogirdlarining ardagi yuravering aziz ustoz, deya ezgu niyat bildirib qolamiz.

Gulyuz VALIYEVA tayyorladi.

Farzand... U oilaning gultoji. Bola bor uyning fayzi ham bo'lakcha. «Bolali uy bozor, bolasiz uy mozor», deb bejiz aytilmagan axir.

Farzand uchun esa kim va nimalar aziz? U tug'ilib

Afsuski, otamning umrlari qisqa ekan, ajal hech kimdan so'ramay g'olib bo'laverarkan. Otam olamdan o'tgach, baxtli bolaligim ham men bilan xayrashganini ko'p o'tmay payqadim. Tengdoshlarim

ularda ham jajjigina qalb, eshitish, his qilish hislati bor. Yaxshi va yomonni tezda ajratadi», der edilar otajonim. Bizga biron yumush buyursalar ismimiz yoniga «jon» so'zini qo'shib, «siz»lab ish

buyurardilar.

Onajonim esa... goho bilib-bilmay u kishining dillarini ranjitib qo'yganidan hali-hanuz afsus chekaman. Bir kuni ular menga, «Mazam yo'q bolam, boshing toshdan bo'lsin, endi sen ukalaringga ham ota, ham ona bo'lasan», desalar, «Hadeb gapiraversizmi, o'zim bilaman», deb jerkib bergandim. Bilaman, shunda ham meni kechirar edingiz-a, onajon. Chunki ko'nglingiz oppoq paxtadek yumshoq edi. Ushbu dilozor so'zlarim uchun o'zimni bir umr kechirolmasam kerak.

Aziz tengdoshlarim, bu dunyoda eng katta boylik bo'lgan ota-onangizni asrab-avaylang. Ular ko'nglini og'ritmang. Toki ota-onangiz bor ekan, sizning quyoshdek panohingiz bor.

Hech kimsa aslo ota-ona bag'ridan erta judo bo'lmasin.

Muhayyo MIRSAIDOVA.

o'sgan tuproq - Vatani, ko'z ochib ko'rgani - onasi, suyangan tog'i - otasi. Ulg'aygani sayin esa ongi, tafakkuri ham o'sib boraveradi. Ota-onsa bag'rida, o'z uyida ulg'aygan bola ota-onasiga cheksiz mehr qo'yadi. Ulardan erta judo bo'lib, muruvvat uylarida tarbiyalanayotgan bolalar kimga mehr qo'ya oladi? Keling, gapni cho'zmay, muruvvat uyida men tanishgan Tolibjon ismli bolakayning ko'nglidan o'tkazayotgan fikrlarini uning tilidan hikoya qilay...

Esimda... Hovlimiz juda katta va shinam edi. Unda har xil mevali daraxtlar o'sardi. Menga ayniqsa, shoxlari qo'shni hovlisiga tarvaqaylab o'sgan olma daraxti yoqardi. Bu daraxtni otam bilan birga ekkan edik. Voyaga yetgach, bir yili ko'p, bir yili kam hosil berardi. Uning soyasida o'rtoqlarim bilan o'ynardim.

so'zlarimni eshitib, bu bolaning onasi yomon ekan-da, otasi o'lqach, uni yetimxonaga tashlab ketibdi-da, deya o'ylashayotgandir. Yo'q, onajonim juda yaxshi edilar. Ular ukalarimni, meni boshqalardan kam qilmaslik uchun ko'p harakat qildilar. Ular biz uchun baland chiqib, past tushib ikki joyda ishlardilar. Erta-yu kech tinim bilmay, og'ir mehnat qilishlari oqibatida tez-tez betob bo'lib qolardi. Buning ustiga yuragi xasta edi. Ukalarim bilan ularni qanchalik avaylasak ham otamdan keyin 3 yilgina yashab, hayotdan ko'z yundilar. Ularning vafotidan so'ng men va ukalarim muruvvat uyiga keltirildik.

Eh-he... Men uchun aziz bo'lib qolgan bolalik bilan bog'liq xotirotlarni, bir ushoqni e'zozlab ko'zga surtgandek qayta-qayta eslayman.

«Yosh bolani tushunmaydi, deganlar adashadilar. Aslida

«Baxt-iqbol huquqiga egaman» ko'rik-tanloviga

Maktabdan kelib, uy yumushlarini bajarayotgandim, to'satdan telefon jiringlab qoldi. Go'shakni ko'tarsam, tuman «Mehribonlik» nogironlar jamiyatidan ekan. Ular ikkinchi guruh nogironi bo'lgan oyijonimni

Murod Yo'ldoshev, Jamolxon Sayfullayev kabi sevimli san'atkorlarimiz ijrosidagi shirali kuy va qo'shiqlar, jozibador raqslar yig'ilganlar kayfiyatini ko'tarib yubordi...

G'afur G'ulom nomli madaniyat va istirohat bog'ida bo'ladigan tadbirga taklif qilishdi. Bu xushxabarni eshitib, anchadan buyon to'shakka mixlanib, siqilib yotgan oyijonimning boshi ko'klarga yetdi...

Nihoyat kutilgan kun keldi. Oyijonim bilan boqqa

«KAMOLOT»ga taklifim

borganimizda bu maskan mehrga, e'tiborga tashna insonlar bilan gavjum edi. Toshkent shahar o'zaro ijtimoiy yordam «Mehribonlik» nogironlar jamiyatni tashabbusi hamda mazkur bog' rahbari Bahodir aka Sultanov homiyligida o'tkazilgan tadbirga shahrimizning hamma tumanlaridan turli yoshdag'i mingdan ziyod nogironlar tashrif buyurishdi. Bolajonlar uchun barcha attraksionlar bepul xizmat qildi. Mehmonlarni shohona taomimiz osh bilan siylashdi. Bahrom To'ychiyev,

imkoniyati cheklangan insonlar yuz-ko'zlaridagi shodlikni, mammuniyatni ko'rib, ularning o'ksik qalblariga oz bo'lsa quvondi olib kirayotgan Bahodir aka singari sahovatlari insonlarga astoydil havas qildim...

Men maktabimizdag'i «Kamalak» bolalar tashkilotining sardoriman. Sevimli gazetamiz «Tong yulduzi» orqali barcha tengdoshlarimni, «Kamolot» va «Kamalak» sardorlarini xayrli ishlar qilishga chorlamoqchiman. Bir-ikkita muzqaymojni kamroq yeb, tejalgan pulimizga mehrga muhtoj do'starimizga sovg'a-salom olsak, ular ko'nglini ko'tarsak bo'ladi-ku. Gap sovg'aning katta-kichikligida emas, mehr va e'tiborda, shunday emasmi?..

Nargiza SAYDULLAYEVA,
Toshkent shahar, Akmal Ikromov
tumanidagi 296 - muktabning 6 - sinf
o'quvchisi.

NIGORANING QO'Q'IRCHOQ'I

Yaqinda ko'chamizga ko'chamizdag'i xulqi yomon yangi qo'shnilar ko'chib kelishdi. Ularning yolg'izgina Nigora ismli qizchasi bor ekan.

Nigora o'n y o s h g a t o ' l g a n bo'lsa-da, haligacha yurolmaydi. Onasi har kuni nogiron qizini mahalla bolalari o'ynaydigan joyga aravachasida olib chiqadi. U m a k t a b g a b o r o l m a y d i , o' yinlarimizga qo'shila olmaydi.

Ammo bizning o'ynlarimizni ko'rib tomosha qilib o'tiradi. Endilikda onasi uy yumushlarini bajarish uchun uni maydonchada qoldirib ketadigan bo'ldi. Biz turli xil o'ynilar bilan mashg'ul bo'lganimizda, u miriqib tomosha qiladi. Doimo o'zi bilan olib yuradigan qo'g'irchog'ini mahkam ushlab oladi. Bir kuni

olgan ekan. Meni ko'rib, sevinib ketganidan yig'lab yubordi. Yupiterishga harchand harakat qilmay, u yig'idan to'xtamasdi:

-Oyim ham, dadam ham bir kelib xabar olishmaydi. Mana, siz kelibsiz, rahmat!-dedi ko'z yoshlarini artib.

-Kelib qolishar, yig'lamagin dedim-u, o'zim ham unga qo'shilib yig'lab yubordim...

Men hali yoshman, talabaman, turmush so'qmoqlaridan o'ganimcha

O'ZIMGA «UKA» TOPDIM

b i l a n bahslashadigan, o'rgatadigan hatto ularga bo'lib qoldi...

Ta'tildan so'ng h a f t a c h a kelmadi. Qayerda surishtirdim. Uning «Mehribonlik u y i » d a tarbiyalanishini eshitib, u yerga qidirib bordim. Akbar betob bo'lib

yo'q. Akbarning ota-onasi haqida biror fikr bildirishga ham haqqim yo'qdir. Lekin hayot bo'la turib, o'z dilbandini yetimxonaga berib ketadigan ota-onalarga nisbatan bo'lgan nafratimni yashirolmayman. Ayniqsa, Akbarday iste'dodli boladan voz kechgan ota-onani hecham tushunolmayman. Mening singillarim bor-u, o'g'il ukam yo'q. «Akbar uka qilib uyimizga olib ketsammikan», degan fikr keldi menga. Avval u tuzalib olsin, keyin gaplashib ko'raman. Agar ko'nsa, uni albatta oilamiz bag'riga olib ketishni maqsad qildim.

Malika RAHMONBEKOVA,
Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti sovindori.

Endigina xizmatdan qaytgan harbiy akasining bosh kiyimini kiyib olib, o'rtoqlariga ko'z-ko'z qilayotgan bolakayni hech kuzatganmisiz? Uning nigohlaridagi havas va hayajonni-chi? Orzulari bilan ham o'rtoqlashgannmisiz?..

Bu holat har bir o'g'il bolaga xosdir. Chunki ulg'aygach, harbiy bo'lishni orzulamaydigan bolaning o'zi bo'lmasa kerak. Lekin harbiy bo'lishning ham o'zi bo'lmaydi. Buning uchun nimalar qilish kerak? Aynan shu mavzuda O'zbekiston Respublikasi Milliy Xavfsizlik xizmati Chegara Qo'shnilar Matbuot markazining boshlig'i podpolkovnik Xolmurod Allanazarovga murojaat qildik: "Olib borayotgan tahlillarimizga ko'ra harbiy xizmatga chaqirilayotgan yoshlarning juda

ko'pchiligi chegara qo'shnilar safida xizmat qilishni istashadi. Bu yerdagi ofitserlar va shartnoma asosida xizmat qilayotgan serjantlar tarkibi o'z sohasining kuchli bilimdonlaridir. Chegara postlaridagi shart-sharoitlar, xoh u tog' oldi, xoh u cho'lu-biyobon bo'lsin, atrof-muhitning tozaligiga e'tibor berilganligi, yo'llarga asfalt yotqizilib, hatto gaz olib kelinganligi, kuzatuv jarayonlarining zamonaliviy texnika, asbob-uskunalar bilan jihozlanganligi o'ziga xos ijobjiy natijalar bermogda", deydi Xolmurod aka.

O'QITUVCHINING O'QITUVCHIDAN FARQI NIMADA?

Toshkent viloyati, Quyichirchiq tumanidagi 46- o'rtal muktabda tahsil olganman. Sinfimizda 4 nafar qiz va 21 nafar o'g'il bolalar o'qishardi. Barcha fanlardan faqat a'lo va yaxshi baholarga o'qirdik. Ustozlarimizning berayotgan har bir sabog'ini jon-qulog'imiz bilan tinglardik. Ba'zan muktabdan to'g'ri yaganaga, chopiqa, paxta terimiga olib borishardi. Ammo birorta o'quvchining o'zlashtirishi pasayib ketmasdi. Sababi, o'qituvchilarimiz niyoyatda kuchli bilim berishardi. Ayniqsa, matematika o'qituvchimiz Battol Iskandarovning

dars berish uslubi mo'jiza desam mubolag'a emas. Ustozning bizga mehri balandligi bois, uyiga yaqin muktablardan ishga taklif qilishganda ham bormagan edi. Muallimni biron marotaba darsga

Men ham posbon bo'laman

kechikib kirganini yoki yumushi chiqib qolganini hech eslolmayman. Tarix o'qituvchimiz Komil Xoliqov esa o'tayotgan darsini xuddi hayotiydek tasvirlardi. Avlod-ajodlarimizning qiyofasi ko'z o'ngimizda gavdalanan, ular bilan suhatlashayotgandek bo'lardik, go'yo.

qoshidagi «Yosh muxbirlar» to'garagiga qatnashar edim. Muhokamadan ruhlanib yanada ko'proq yozishga intillardim. Endi yozganlarim viloyat gazetasida chop etila boshladim. Shu tufayli

qalbimda jurnalist bo'lish orzusi paydo bo'ldi. Muktabni tugatganidan so'ng, Toshkent Davlat Universiteti (hozirgi O'ZMU)ga o'qishga qabul qilindim. Oliygojni tugatib, dastlab Televideniyening "Yoshlik" redaksiyasida muharrirlik vazifasida ish boshladim. Ushbu redaksiya muharriri bag'ri keng inson

SIZGA MUDOM OMONLIKlar TILAYMAN

Muktabimizdag'i turli to'garaklarda o'tilayotgan qiziqlari mashg'ulotlarga barchamiz birdek qatnashardik. Imtihon bo'ladigan barcha fanlardan biletlarning savollari 2-3 oy oldin yozdirildi, bunga tayyorgarlik jarayonida har bir o'quvchining bilimi mustahkamlanardi. Muktabimizdan 3 nafar fan doktori, 5 nafar fan nomzodi, 250 dan ortiq olyi, bir necha yuzlab o'rtal maxsus ma'lumotli kadrlar yetishib chiqqani ham bejiz emas. Birgina bizning sinfimizdan 90 foiz o'quvchi turli olyi o'quv maskanlarining talabalari bo'lishdi. O'qituvchining shogirdlari qalbiga yo'l topishi avvalo o'z kasbini sevishida, o'tayotgan har bir darsi mavzusini chuqur tahlil qilib, unga obdon tayyorgarlik ko'rishida deb o'yayman.

KASB TANLASHDA ADASHMANG!

Yoshligimdan jarroh bo'lishni orzu qilardim. 9-sinfda o'qigan paytlarimda «Mo'1 hosil uchun» nomli tuman gazetasida «Abdullaning o'ylari» nomli maqolam chop etildi. Muktabni tugatayotgan o'spirinning orzu istaklarini aks ettirganim bois, gazetada uni 4-5 oygacha tumandagi tengdoshlarim qizg'in muhokama qilishdi. Bu paytda ushbu gazeta

Elbek Musayevdan bu kasbning sirasrorini qunt bilan o'rgandim. «Talabalik oltin davrim», «Qishloqda, yashaysanmi, texnikani bil» kabi qator ko'rsatuvlarni tayyorladik. Qayerda faoliyat ko'rsatmayin, doimo ustozlarim o'gitlariga tayanardim.

1981 yildan boshlab Toshkent viloyat Ichki Ishlar boshqarmasida matbuot guruhi rahbari vazifasida ishlay boshladim. Ayni paytda esa O'zbekiston Respublikasi Milliy xavfsizlik xizmati Chegara Qo'shnilar Matbuot markazida faoliyat ko'rsatib kelayapman. Harbiy sohada xizmat qilishning o'ziga xos qiyinchiliklari bor. Ana shu qiyinchiliklardan cho'chimagan kishi o'z maqsadiga albatta yetadi. 5 nafar farzandim bor. Ulardan ikki nafari harbiy, kasbimni davom ettirayotganidan xursandman. Qizim - Nilufarxon serjant, Qorovul qo'shnilarida xizmat qiladi. O'g'lim Baxtiyorjon - O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligining Toshkent Oliy Harbiy texnika bilim yurtida o'qituvchi. Har bir inson yoshligidan kasb tanlashda o'z iqtidoriga qarab ish tutsa, adashmas ekan.

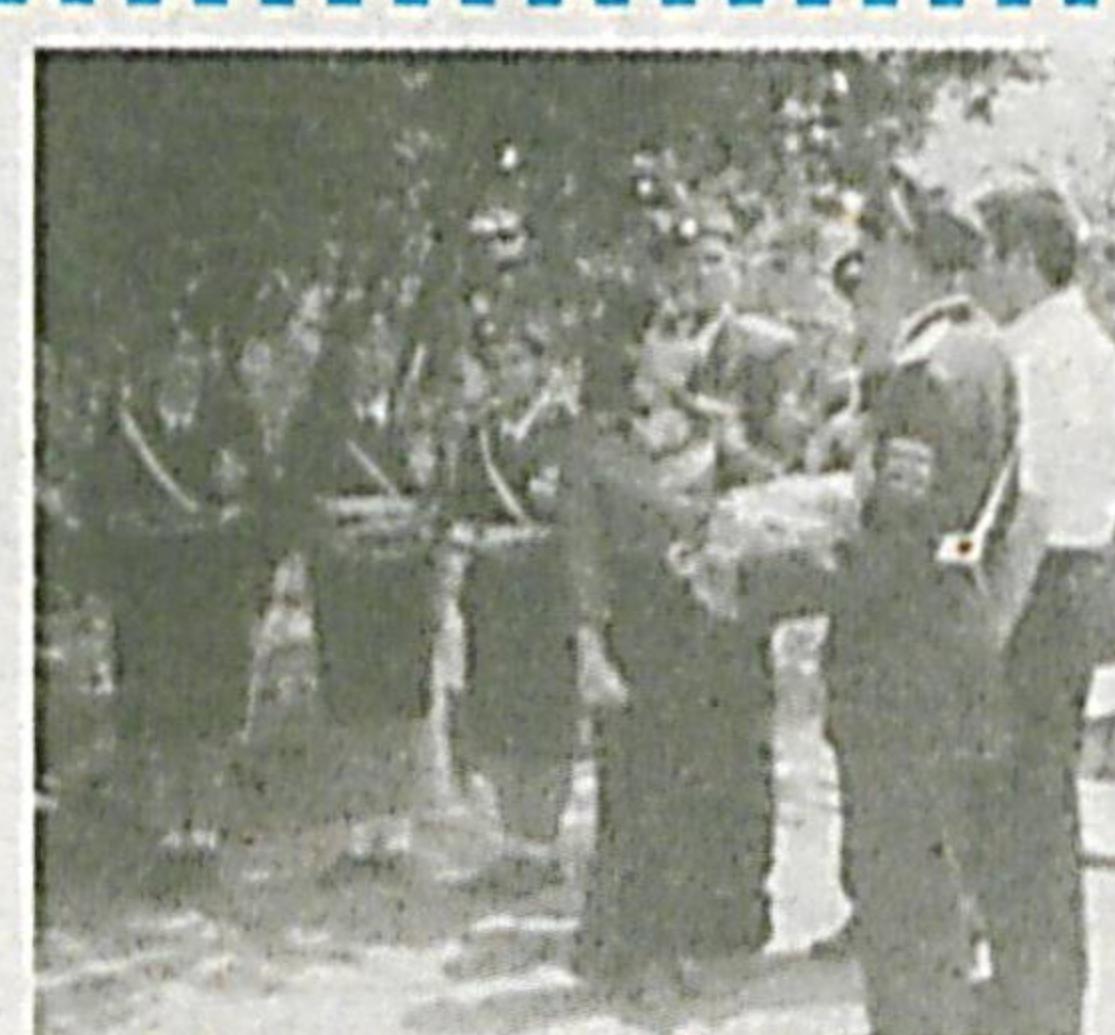
CHEGARANING O'Z SIRI BOR

Harbiy xizmatga kelgan yoshlarning qalbidagi ishtiyoqni, Vatanga bo'lgan muhabbatni, ona

tuprog'imizni ardoqlashini ko'rib, g'ururlanasan kishi. Ular boshlang'ich harbiy tayyorgarlikdanoq o'z iqtidorlarini ko'rsatishga intilishadi. Ayniqsa, sarhadlarimizdagi postlar yaqinida yashaydigan aholi xizmatdagilarni o'z farzandlaridek ko'rishadi, chegarachilarimizga har tomonlama ko'mak berishga intilishadi. Har bir chegaranining hech kimga oshkor qilinmaydigan o'ziga xos sir-asrori bo'ladi. Uning himoyachilaridan esa ana shu sirni mustahkam saqlash talab qilinadi. Irodali yigitlarimiz o'z burchlarini sharaf bilan uddalashmoqda. Shunday ekan, sarhadlarimiz qo'riqchilar halol, pok, vijdonli, jasur yigitlar ekanligiga hech shubhamiz yo'q.

Bugungi kunda harbiy xizmatga chaqirilayotgan yoshlarning puxta bilim, sportda chiniqish, ziyraklik talab qilinayapti. Siz aziz farzandlarimdan ham doimo a'lo o'qishingizni, sport bilan muntazam shug'ullanishingizni istardim. Zero, haqiqiy er yigitlar mustaqil Vatanimiz sarhadlarini, chegaralarimiz daxlsizligini jasur pahlavonlar kabi qo'riqlaydi.

Jamila ERDONOVA yozib oldi.

ulashdilar. Yana, haydovchilik guvohnomasi olish uchun bepul o'qishlari mumkinligini e'lon qildilar.

G'oliblik sabab Samarqandga borib, shaharning tarixiy obidalarini ko'rib qaytishdi.

Muktabimiz sharafini himoya qilganliklari uchun ularning suratlari ko'rinarli joyga osib qo'yildi. Biz ularning suratlariga faxr va havas bilan boqamiz, ulardek bo'lishga intilamiz.

Gulnoza ABDUSAMATOVA,

Toshkentdag'i 96 - muktabning 5 - «B» sinf o'quvchisi.

YOSHLIK

O'n to'qiz bahoni qarshilar yoshim,
Yaxshilar yonimda mudom yo'ldoshim.
Qalbimda jo'sh urar orzular, o'ylar,
Gullarga, nurlarga nigohim bo'ylar.

Yuksoq davonlarga chorlar istiqbol,
Intilganga mudom bo'lar yor, iqbol.
Yashaylik ona yurt ostonasida,
Finchlik hamroh bo'lgan bo'stonimizda.

SINFOSH

Qaymas endi yoshlik damlarim,
Sinfoshlar, qadrondan muktab.
Yonib-yonib eslayman har on,
So'zlagayman sizlarni maqtab.

Oqar suvtar, oqadi anhor.
Sag'inch solib ko'ngil qatiga.
Yoshlik ekan astida bahor,
Kim tushungay tilsim xatiga.

Sobir MAVSUMOV,

Toshkent Avtomobil yo'llari institutining 1-bosqich talabasi.

1990 yilda tug'ilgan bolalardan tashkil topgan mamlakatimiz o'smirlar jamoasi kuni kecha Nepal davlatidan qaytib keldilar. «Bolalar futbol festivali»da ishtirok etgan jamoamiz vakillari garchi 2- o'ringa sazovor bo'lishgan bo'lsa-da, negadir ularning kayfiyati yuqori emasdi. Dunyo shohsupasida ular bilan birkalikda Turkmaniston, Pokiston, Butan, Nepal hamda hindistonlik tengurlari «S» guruhida babs olib borishdi va turkmanistonlik tengoshlarini 5:0, butanlik yosh sportchilarni 2:0, pokistonlik do'stlarini esa 2:0 hisobida mag'lubiyatga uchratishdi. Mezbonlarni hurmatini qilishdimi, nepallik raqiblari bilan 1:1 hisobida durrang natijani qo'lga kiritishdi.

Umumjamoa hisobida 1 - o'rinn nepallik, 2 - o'rinn o'zbekistonlik, 3 - o'rinn esa hindistonlik bo'lajak futbolchilarga nasib etdi.

Biz poytaxt aeroporda safardan qaytgan bir guruh yosh futbolchilarimiz bilan suhbatda bo'ldik.

DUNYO SHOXSUPASIDAGI G'ALABA

G'aynulla SHUKRULLAYEV:

-Men «Paxtakor» futbol maktabiga 5- sinfdan boshlab kelganman. Hozir 8- sinfni tugallash arafasidaman. Futbol olamiga kirib kelishimga mashhur futbolchimiz Mirjalol Qosimovning hayratlanarli o'yinlari sabab bo'lgan. Maktabimiz har tomonlama quayliklarga ega. Mohir murabbiylarimizdan saboq olib, biz ham yaxshi futbolchilar bo'lib yetishsak ajabmas. Terma jamoa safiga kirishimda albatta birinchi murabbiyim Robert Gayning xizmatlari katta bo'ldi. Mening ilk safarim Nepal davlatidan boshlandi. Men himoyachi, do'stim O'tkir esa darvozabon sifatida Nepalda bo'lib o'tgan bolalar futbol festivalida o'z mahoratimizni namoyish etdim. Terma jamoamiz boshqa davlatlardan kelgan tendoshlarimiz orasida "kuchli jamoa" deb tan olindi. Ammo 2- o'ringa loyiq ko'rishdi-da... Biz Ketmandur shahrida joylashgan "Montain" mehmonxonasida xorijlik tengurlarimiz bilan 18 kun birga yashadik. Musobaqlardan so'ng dam olish paytlarimizda pokistonlik Zeye Shan, Ahmed, Majid kabi bolalar bilan tanishib oldim. Har birimiz o'z yurtimiz haqidagi suhbatlashdik. Hammasi yaxshi bo'ldi-yu, suv masalasida biroz qitnaldik. Chunki u yerning suvi bizning suvlarimizga o'xshamas ekan. Musobaqlardan charchab, chanqab kelganimizda chanqog'imizni qondirmadi. O'zimizning yog'lik palovlarimiz tandir nonlarimizni juda-juda

o'yinchilar guruhimizda talaygina. Biz ularni to'g'ri tarbiyalab, zimmamizdag'i yurtimizga iqtidorli futbolchilar yetkazib berishdek mas'uliyatni har doim his qilib turamiz.

MUSOBAQALAR QIZG'IN

Kun peshindan oqqan. Quyoshning tafti qizigan palla. Shunga qaramay «Paxtakor» stadionining kichik maydonchasi yosh futbolchilar bilan gavjum. Terlab-pishib mashg'ulot o'tayotgan bolalarning harakatlarini kuzataman.

Ularning «Paxtakor» futbol maktabining 1992 yilda tug'ilgan bolalardan tashkil topgan jamoasi a'zolari ekanligini murabbiylari Robert Gaydan bilib oldim va u bilan maydon o'rtasida biroz suhbatlashdim:

-Guruheniz haqida gapirib bering.

-Guruhimizning 20 nafar a'zosi bor. Ularning bari o'z oldiga aniq bir maqsad qo'ygan sportsevar bolalardir.

Shogirdlarim 18-apreldan 28-iyungacha davom etadigan shahar birinchiligidagi ishtirok etib, peshqadamlikni qo'ldan bermay kelishyapti. Musobaqlarning ikkinchi bosqichi esa 28-avgustdan 20-noyabrgacha davom etadi. Bu kunlar klubimiz bolalari uchun ayni mas'uliyatlari damlar hisoblanadi. Bunday musobaqlar bolalarning tajribasini oshirishda muhim o'rinn tutadi.

-Robert, yaqinda maktab o'quvchilarining yozgi ta'til kunlari boshlanadi. Aytingchi, futbol maktabining bolalari ta'tilda qanday dam oladilar?

-Sportchi bo'lish oson emas. Buni maktabimiz a'zolari yaxshi bilishadi.

Sog'yurak - tog'yurak

Tinimsiz mashg'ulotlar, musobaqlar... Safarlarga bolalarimiz ko'nikib ketishgan. Yozgi dam olish mavsumi barcha bolalar kabi bizning yosh sportchilarimizning ham orziqib kutilgan damlaridir. Ular hademay tog'lar bag'rida joylashgan "Yosh kuch" dam olish maskaniga jo'nab ketadilar. Tog'ning mo'tadil iqlimi bo'lg'usi futbolchilarga kuch-qvvat bag'ishlaydi...

Maydonda mashg'ulotlar davom etardi. Bir-biriga to'pni mohirlik bilan uzatayotgan, darvozani ehtiyojkorlik bilan qo'riqlayotgan, yarim chiziq va himoya chizig'ida abjirlik bilan to'p surayotgan bolalarga faxr bilan boqaman. Ular timsolida futbolimiz kelajagi, ertasini ko'raman.

G'URUMSAROY STADIONIDA

G'urumsaroy qishlog'ida joylashgan Qori-Niyoziy nomli maktabimizning mo'jazgina stadioni bor. Abror Tursunov, Akbar Xolmirzayevdek o'z kasbining ustalari bo'lmish jismoniy tarbiya fani o'qituvchilarimiz bizga fandan astoydil saboq berishadi. Ularning samarali mehnatlari zoye ketmasligiga, maktabimizdan ham mohir sportchilar yetishib chiqishiga ishonamiz. Ayniqsa, 6-sinf o'quvchisi Doston Madayevdan ustozlarimizning umidi katta. U kurash bo'yicha allaqachon tuman musobaqlari g'olibiga aylangan.

Bizga ko'plab tengoshlarimiz havas qilishadi. Chunki bo'sh vaqtimiz stadionimizda o'tadi. Sport to'garaklarimiz esa barcha uchun bepul. Shuning uchun bo'lsa kerak, kichik stadionimiz bag'riga ba'zida bolalar sig'may ketishadi. Farzandlarining bo'sh vaqt bekor o'tmayotganidan ota-onalarimiz ham juda xursand.

Buesa G'urumsaroy bolalarining sportga oshno ekanligi dalolatidir.

*Oydinoy ESONALIYEVA,
Namangan viloyati, Pop tumani.*

Inson bolasiga ko'p narsa kerak emas. Unga bir chimidim mehr bo'lsa bas. Chunki mehr toshqini daryodan kuchli bo'ladi.

Xalqi mehrli, muruvvatli xalqdir. Chunki ota-bobolarimizdan bu fazilatlar bizga merosdir.

Ayniqsa, o'zbek xalq maqollari bizning kundalik shiorimizga aylanib qolganligi rost. Bir maqolda shunday deyiladi: «Farzandga otaning mehri ketmoncha bo'lsa, onaning mehri osmoncha bo'ladi». Bu maqol ota-ona mehrini bir-biridan ustun qo'yish yoki qandaydir mezon bilan o'lash uchun aytilmagan. Ota ham,

ona ham farzandiga birdek kuyunadi, birdek mehr beradi. Shu o'rinda tan olishimiz kerak, ona mehri haqiqatan ham osmoncha bo'lishi ayni haqiqat.

Har bir ona o'z farzandini olamdag'i eng chirolyi, eng aqli, eng odobli bola deb biladi. Bolasingin kamchiliklarini fazilat deb baholaydi. Lekin...

Ana shu "lekin" ba'zida ona degan nomni bepisand qilganlar ham oramizda borligidan afsuslanishimizga izn beradi.

Men bir litsey talabasiman. Toshkent shahridagi Qoraqamish mavzesida yashaydigan do'stimnikiga ketayotsam, temir panjaraga osilib olgan bolaning menga "aka" deb murojaat qilib qolgani diqqatimi jalb qildi. Men uning iqboliga jilmayib bordim. U esa menga allaqanday mehr to'la ko'zlar bilan boqib, "Siz menga aka bo'lasizmi?" deb qoldi. Men esa bu binoning qanaqa joy ekanligiga hali e'tibor ham bergenim yo'q edi. Shunda bolakayga "Senga aka bo'lishimni istaysanmi?", dedim. "Ha, - dedi bolakay chaqoq ko'zlarini uzmay, - agar siz menga aka bo'lganiningizda, ikkalamiz birlashtirish mening oyimni topardik", dedi. Bolaning gaplaridan g'alati holatga tushdim. Unga nima deb javob berishimni bilmasdim. Faqtgina "bu qanday joy" deya oldim, xolos. Bola esa "bu ota-onasini yo'qotgan bolalarning uyi", deb aytdi. Shundagina men binoning kirish eshibi tepasidagi "Chelnikov nomidagi 24-Mehribonlik uyi" deb yozilgan lavhaga ko'zim tushdi.

Bolakay chopqillaganicha koptok o'ynab yurgan do'stlari oldiga bordi va "endi menin ham akam bor" deb qichqirdi. Do'stlari ham bir to'p bo'lib men tomon chopib kelishdi va baravariga "bizga ham aka bo'ling" deyishdi.

Barchamizga ma'lumki, 9-may mamlakatimizda «Xotira va qadrlash kuni» sifatida nishonlanadi. Bu kunda o'tganlarimizni yodga olinib, qariyalarimiz va nogiron kishilar qadranadilar.

Oramizda shunday insonlar borki,

QALBDAGI QABR

ularni ko'rib havas qilasan kishi. Sirtdan qaraganda, barchanining hurmat e'tiboriga sazovor, bu dunyoda eng baxtli va omadli ko'ringan bu insonlarning qalbida qancha orzu - armonlar borligi ko'philigimizga qorong'u.

«Yaqinlaring qabrnini qayerdaligini bilib, uni ziyorat qilib turish ham katta baxt ekan». Bu so'zlarni buvam bot-bot takrorlarkanlar, ularning zamirida chuqur o'y va armon borligi yaqqol namoyon bo'ladi.

1931 yilning yozida Qulqlashtirish siyosatining qurboni bo'lgan Qo'shoq aka Ortikov oilada ikkinchi farzand edilar. Ularning

Shu payt ichkaridan ellik yoshlar atrofidagi ayol chiqib keldi. Bolalar o'z quvonchlarini unga aytishdi. Ayol bolalarni tinchlantirib, meni ichkariga taklif qildi. Ichkarilarkanman, bolalar meni quchoqlab ketishdi.

- Bo'ldi, bo'ldi, shu sizlarning akalaringiz. Qani endi borib o'ynanglar! - dedi ayol bolalarga.

O'zini Mehrbonlik uyi tarbiyachisi Mamlakat Ismoilova deb tanishtirgan bu ayol tabiatan mehribon, ko'ngli ochiq ekan. Ona

yarasha sababli bor. Ba'zilarini esa kechirishga ham tiling bormaydi. Keling, ular haqida gapirmay qo'ya-qolaylik. Gunohi va savobi o'zlarining bo'ynida.

- *Mamlakat opa, bu yerga muruvvatpesha kishilar ham kelib tursa kerak, a?* - deyman gap orasida savol tashlab.

- O'zbegimdan aylanay, - deydi Mamlakat opani. - O'zlarining ming xil tashvishlari

MEHRGA TASHNA YURAKLAR

menga ko'p narsalarni gapirib berdilar. Meni ichkariga boshlaganlarida bu yerdagi holatni o'z ko'zim bilan ko'rdir. Xonalar keng va shinam, har bir xona bolalarning didiga mos ravishda bezatilgan, o'quv xonalarini zamonaviy texnika vositalari bilan jihozlangan. Oshxonadagi holat bu bolalar hech kimdan kam emasligidan dalolat beradi. Ularning egnidagi kiyimlarining tozaligi - bu bolalar ota-onasi bag'rida yashayapti degan taassurot qoldiradi kishida.

- Bu yerda 126 bola tarbiyalanadi, - dedi Mamlakat opa ikkinchi marta tashrif buyuranimda. - Hammasini bir ko'zda ko'rishga harakat

bo'lsa-da, shu bolalardan xabar olgani ko'philik kelib turadi. Sovg'a-salomlar, kiyim-kechaklar olib kelishadi. Homiylik qilib, bayramlarni xursandchilik bilan o'tkazib berishadi.

Bu yerda bolajonlar uchun turli xil to'garaklar mavjud. Musiqa, raqs, rassomchilik, kashtachilik, til o'rganish to'garaklari doimiy ravishda ishlab turibdi. Turli institut talabalari kelib bolajonlarga arab, yapon, ingliz, turk tillarini o'rgatib turishibdi. Sport bilan shug'ullanish uchun barcha quylayliklar muhayyo. Bolalar turli sport musobaqalarida qatnashib, sovrinli o'rinlarni egallashgan. Diplom, faxriy yorliq, kuboklarni ko'rgan bo'lsangiz kerak? Bu bolalarning har birida allaqanday yashirin iste'dod bor. Bizning vazifamiz ana shu iste'dodni vaqtida aniqlab to'g'ri yo'naltirishdir. Ertaga, ulg'ayganda "otam bo'lganida unday bo'lardim, onam bo'lganida bunday bo'lardim", deb o'ksib yurishmasin deymizda.

- *Bu bolalarning orzulari osmoncha bordir?*

- Nimasini aytasiz, Farruxjon, - deydi Mamlakat opa. - Hali bolalarning o'zidan ham eshitasiz. Hammasi birday katta odam bo'lgisi keladi. "Men katta odam bo'lsam, dovrug'imni eshitib ota-onamning o'zi meni topib oladi", deb o'ylashadi. Ana shunday tuyg'u ularni yanada tirishqoq, hayotga intiluvchan, orzusini amalga oshirish uchun kurashuvchi qilib tarbiyalaydi. Mehrga tashna yuraklari hapriqadi. Ertaga o'zlariga o'xshagan yuraklarni mehrga to'ldirishga harakat qilishadi. Ularni tashlab ketgan ota-onalari mulzam qilish uchun emas, aksincha,

maqsadimiz - bola qayerda bo'lmisin, qalbi kemti bo'lmisin.

Shu payt suhbatimizga bir guruham bolalar kelib qo'shilishdi. Mamlakat opaning chehrasi yanada yorishib ketdi.

- Mening ismim Dilshod, - dedi o'n yoshlar atrofidagi bolakay burro-burro gapirarkan. - Uchinchi sinfa o'qiyman. Bu yerda yana ikkita ukam ham tarbiyalanadi. Sharoitimiz yaxshi, erkinimiz, xohlagan ovqatimiz yeymiz, kamchiliginiz yo'q. Tarbiyachilarimiz "oyjon" deymiz. O'zimning ham oyjonim borlar. "Agar ko'p pul topsam, sizlarni olib ketaman", deydi. Men uxash oldidan har kuni oyjonimni duo qilaman. "Tezroqko'ppul topsinlar", deyman. Hali men ham katta bo'laman, mashina sotib olaman. Ana o'shanda oyimni mashinamda shahar aylantiram. Mamlakat oyimni ham mashinamga mindiraman.

- Men esa haydovchi bo'laman, - dedi Sobir degan bola qo'lini baland ko'tarib. - Katta mashina haydayman. Mamlakat oyimni men mashinamga mindiraman.

- Men bankda ishlayman! - dedi Jasur. - Men arxitektor bo'laman, baland-balad uylar quraman...

- Men qo'shiqchi bo'laman, Mamlakat oyim haqida qo'shiq yarataman...

Bu bolalarning orzulari ko'p. Ularning adabiyotga, tilga qiziqishlari meni lol qoldirdi. Biri o'zi yozgan she'rini o'qisa, bira mashhur shoiring she'rini yoddan aytib berdi. Yana arab, ingliz tillarda ham she'rlar aytib berishdi. Bu she'rlar qaysi tilda yangramas, bari ona haqida, ona mehri haqida edi.

Ularni tinglayapman-u, xayolimda shoiring quyidagi misralari gavdalandi:

Tashna yashadik biz mehrga mutloq, Ishqqa, muhabbatga tashna o'tdkiz...

Farrux ZOIROV,
Toshkent Moliya instituti qoshidagi
Moliya akademik litseyi talabasi.

gilamiz. Bir xilda muomala qilamiz. Birini biridan kam ko'rmaymiz. Direktorimiz Dono Valisova bolalar bilan doimo xushmuomala bo'lishni ko'p bor ta'kidlaydilar. Ular bizni oyjon deb chaqirishadi. Navbati bilan uyimizga olib ketamiz. O'z bolalarimizga ko'rsatgan mehrimizni bularga ham teng bo'lishamiz. Hammasi birdek aqli-xushli, bir-birini hurmat qilishadi. Ba'zilarining ota-onasi hayot, ular bolalarini ko'rgani kelib turishadi. Ularni ham ayblay olmaymiz. Bolalarini bu yerga topshirib ketishlarining ham o'ziga

Hamisha uyg'oq xotira

faxriy professori sifatida talabalarga bilim berish bilan mashg'uldir. Buvamning ukalari Abdulla Ortikov ham iqtisod fanlari nomzodi bo'lib, yaqingacha O'zbekiston Milliy Universitetida ta'lim berib keldilar.

Ammo ularning dillarida bir armon bor. Onaizorlari va jigarları qabrlarini topib, bir bora bo'lsa-da, ziyorat qilish. Shu maqsadda Ukrainaga borgan Abdulla aka ham ularning qabrlarini topa olmay qaytdilar. Ma'lum bo'lishicha, qabriston allaqachon tekislabin yuborilgan ekan.

Ha, mamlakatimizda bu kabi voqealar qurban bo'lgan yurtdoshlarimiz juda ko'plab topiladi. O'tganlarning qabrlarini ziyorat qilishidan ko'ra, ularni unutmaslik, haqlariga duo qilishlik, doimo ularni xotirlash muhimroqdir. Zero, har bir marhumning qabri uning yaqinlari qalbida, yuragidadir.

Mahfuza ORTIKOVA, Toshkent shahar, 157-maktab o'quvchisi.

YOLG'ONCHI USMON

Jiringladi telefon,
Dastakni oldi Usmon.
Dedi: «Salom, kim kerak?»
Ovozin qilib yo'g'on.

Amakijon, men Go'zal,
Kerak edi Gulasal.
Javob berar «amaki»,
«Gulasal opam kasal».

Dilrabo DO'STQOBILLOVA,
Toshkent shahar, Yakkasaroy
tumanidagi 118 - maktabning
6 - «A» sinfi o'quvchisi.

MAJNUNJOL

Majnuntol, hoy majnuntol,
Senga boqib bo'ldim lot.
Nimalarni o'ylaysan,
Nechun burcha qadding dot?
Majnuntol, hoy majnuntol,
Bu ne turish, ne ahvol?
Yo ochdimmi yarangni,
Nogoh sendan so'rab hot!
Majnuntol, hoy majnuntol,
Turma xomush, kula qol.
Bu dunyoda hali ko'p,
Eng baxtiyor kunlar bor!
Dilafro'z BAXRIDDINOVA,
Navoiy viloyati, Nurota
shahridagi I - son
Ixtisoslashgan maktabning
8 - sinfi o'quvchisi.

JAVOBSIZ MUABBAT

Salom qadrli gazetam. Yaqinda «Maktabdagi muabbat» nomli sahifangda taqdiri xuddi menikiga o'xshash sevgisi javobsiz qolgan qizning maktubini o'qib qoldim.

...Yoshligimdan folklor ansamblida raqsiga tushib yurardim. Bir kuni oyimning bir dugonalarinikida sumalak qilinadigan bo'ldi. U yerga men ham bordim. Kattakon qozonning tagiga o't qalashib turgan bir bola diqqatimni tortdi va undan ko'z uzolmay qoldim. U esa menga e'tibor ham bermadi. Notanish bolaning siyosini ko'z oldimdan ketkazolmay bir yilni o'tkazdim. Kelasi yili yana o'sha xonadonda sumalak qilinadigan bo'ldi. Men nigoхlarim bilan yana «uni qidira boshladim. U keldi. «Bu yil ancha ulg'ayib qoldim, endi menga e'tibor bersa kerak», deb o'ylagandim. Afsus, unday bo'lmasdi. U menga qayrilib ham qaramadi. Aziz do'stlarim, menga maslahat bering, qanday yo'l tutay? Unga sevishimni aytaymi, yo'qmi?

(Ittimos, ism-sharifimni to'liq yozmang).

Samarqand viloyati, Pastdarg'om tumanidagi S.Mallayev jamoa xo'jaligi.

Maktab yoshidagi o'quvchilarning «o'ldim-qoldim» deya oh-voh qilib gazetaga maktub yozishlari ko'payganday, nazارимда. Bunday mazmunda maktub yo'llayotgan tengdoshlarim bir-birlariga nisbatan emas, Vatanga, ota-onalariga, bilimga, hunarga nisbatan sevgini, mehr-muabbatni his qilmoqlari darkor, menimcha. Biortasini yoqtirib qolganlarida ham uni hammaga oshkor qilish shart emas, deb o'layman.

BOBUR MIRZOLAR SEVGISI QANI?

Pirimqul Qodirovning «Yulduzli tunlar» asarini bir esga olaylik. Bobur Mirzo Oyshabegimni g'oyibona sevib qoladi.

Yuz kun davomida Samarqandda yashab, Oyshabegim bilan yuzma-yuz ko'rismagan ekan. Bunga urf-odatlarimiz va yoshlik hayosi

mone'lik qilgan ekan. Sevgisini oshkor qilishga jur'at etmay, unga bag'ishlab pinhona g'azallar bitib yurgan...

Maktab yoshida sevgini shunchaki ermak bilib, tor tushunchalar bilan anglaydigan tengdoshlarimga, o'tkinchi bir havasni sevgi bilan adashtirib, bu so'zni siyqalashtirib, pok va samimiy tuyg'u - muabbatga til tekkizmang, degim keladi.

Malika QOBULOVA,
Jizzax viloyati, Paxtakor tumani.

SOG'INCH O'RTO MOQDA

Ma'yus ko'zlariningda nelar yashirin,
O'tkir nigoхlarining ezar yuragim.
Sen aytgin, aytqol, men ne qilayin,
Baxtiyor ko'rish-chun seni azizim?

Sog'inch o'rto moqda, qalbim qynoqda,
Uliq so'zing uchun beraman jonim.
Nigoхim qadalgan sening yo'lingga,
Diydoringga to'ysin intiq ko'zlarim.

Qaniydi aytolsam dil izhorimni,
Izlirob va alam tirnaydi qalbim.
Yurakdag'i beg'ubor o'tli otashni,
So'ndirib bo'lmaydi asto, azizim.

Fariza ZOKIROVA,

Navoiy viloyati, Navoiy shahridagi
2 - o'rta maktabning 9 - «A» sinf o'quvchisi.

«KO'NGLIMNING MULKI»

Aziz tengdoshlarim, men bugun bizni ba'zan shirin-shirin orzular og'ushiga g'arq qiladigan, ba'zan olov misol qalblarimizni kuydiradigan ajib bir hissiyat -sevgi haqida yozmoqchiman. O, muabbat! Shoir-u yozuvchilarimiz qalamida, hofizlarimiz tillarida ardoqlanuvchi beg'ubor tuyg'u. Sevgini har kim har xil tushunadi. Sizlarga so'zlamoqchi bo'lgan hikoyam qahramoni-sinfoshim Gulruhsor ham uni o'zicha anglaydi. Yaqinda bilib qoldik, u Bunyod ismli bir bołani juda yoshlik chog'laridanoq sevib yurarkan. Dugona bo'la turib bizdan sir saqlab kelganiga qoyilman. «Sevishingni o'ziga aytmasanmi? U boshqasiga ko'ngil qo'ysa nima qilasan?», desak, u: «Hech qachon sevgimni oshkor qilmayman, axir men qiz bolaman-ku. Boshqasini sevsas sevaversin. Mening sevgim esa ko'nglimning mulki, uni hech kim tortib ololmaydi», deb javob berdi.

Gulruhsor haqmi? Xolis bahoni berish sizdan, do'stlarim.

Go'zalxon BAXTIYOR qizi,

Poytaxtdagi 116 - maktabning 9 - «B» sinf o'quvchisi.

SAROB

Hayot charxpalagi aylanar ekan,
Yurak birla yurak bog'lanar ekan.
Afsuski vaqt o'tib, oy, yillar o'tib,
Muabbat sarobga aylanar ekan.

Men buni keyinroq angladim nechun,
Nahotki sevgimiz arzon edimi?
Tushunib yetgandim, ammo endi kech,
Dildagi orzular armon edimi?

Hayot bu sevgimas, SAROB bo'lidi,
Nahotki seni men «sevdim» demayman?
Ammo shuni yodingda saqlagin mangu,
Men endi hech kimni sendek sevmayman.

Lobar AZIZZO'JAYEVA,

Toshkent viloyati, Qibray tumanidagi 30 - maktabning 7 - «G» sinf o'quvchisi.

Ma'suda BADALOVA,

169 - o'rta maktabning tarbiyaviy ishlar bo'yicha rahbari:

-33 yillik ish faoliyatim davomida maktabdagi muabbatga ko'p bora guvoh bo'lganman. O'quvchilarim meni o'zlariga sirdosh bilib, bu borada maslahatlar so'rashardi. Men esa ularga sevgining o'yinchoq emasligi, uni oyoq osti qilish yaxshi emasligi haqida ko'p gapirardim. Bu his-tuyg'ular haqida inson biroz aqlan ulg'aygach o'ylasa yaxshi bo'lishini yotig'i bilan tushuntirib qo'yardim.

Shahnoza SAMATOVA,

106 - maktabning ma'naviyat-ma'rifat ishlari bo'yicha direktor muovini:

-Sevgi - har kimga ham nasib etavermaydigan ilohiy tuyg'u. U yosh tanlamaydi. Maktab o'quvchilarini orasidagi muabbatga ham odatiy hol deb qarayman. Uni avaylab-asrashga, ardoqlashga, shuningdek, hammaga doston qilmaslikka chaqiraman. Hayotlari poydevorini maktabdagi muabbat asosida qurgan insonlar ozmunchami? Shunday ekan, seving va seviling, hayot shunisi bilan go'zal...

Munira SAFOYEVA,

106 - maktabning bosh ruhshunosi:

-Muabbat - bu jiddiy tuyg'u. Unga yengil-yelpi qaramaslik lozim. Maslahatlarim ko'proq qizlarimizga tegishli. Yoshlikdanoq iboli, hayoli, odobli bo'lib ulg'aying. Hissiyotlaringizni o'zgalaridan, ayniqsa, o'g'il bolalardan sir saqlashga o'rganing. Qanchalik sirli bo'lsangiz, shuncha ko'e'tiborga sazovor bo'lasiz.

Farida G'ULOMOVA,

Akmal Ikromov tumanidagi 106 - o'rta maktabning ma'naviyat - ma'rifat ishlari rahbari muovini:

-Avallari, maktab o'quvchilarini ishq, muabbat haqida o'ylashga juda yoshlik qiladilar, bu yoshdagi sevgi shunchaki o'tkinchi havas deb hisoblardim. O'ylab qarasam, maktab partasidayoq sevishib, turmush qurgan tanishlarim ham yo'q emas ekan.

Shunday bo'lsa-da, o'quvchilarga qarata: «Aziz o'g'il-qizlarim. Sizning asosiy vazifangiz - bilim olish, hunar o'rganish. Chunki siz Vatanimizning kelajagisiz. Muabbat haqida o'ylashga esa hali vaqtingiz juda ko'p bo'ladi», degim keladi...

Mashkura VAHODOVA,

169 - maktab ruhshunosi:

-Ruhshunoslarning ta'kidlashlaricha, maktabdagi muabbat o'quvchilarning fikrini chalg'itar ekan. Ko'p vaqtini asosiy vazifasi bo'lmish o'qishga emas, bekorchi ishlarga sarflar ekan. Ularga bir maslahatim - bu borada sizdan ko'ra ko'proq hayotiy tajribaga ega bo'lgan kattalarning maslahatlariga quloq tuting.

Aziz ustozlar, Siz ham bu boradagi fikr-mulohazalaringiz bilan o'rtoqlashasiz, degan umiddamiz. Maktublaringizni kutib qolamiz.

Bizning to'garak

NASIHAT

Hikoyalar yozishni mashq qilib yurgan bir yosh havaskorga nasihat qilishi bdi:

-Siz doimo buyuk yozuvchilar ning yo'lidan yuring...

Shundan buyon haligi havaskor har kuni Shota Rustaveli ko'chasidan o'tarkan.

KIMYO DARSIDA

-Oltin ochiq joyda qolsa nima bo'ladi?
-Yo'qoladi...

YUTUQ

-So'nggi o'yinimizda meni qanday qilib qo'llarida ko'tarib olishganini bir ko'rsangiz edi...
-Yo'g'e, hal qiluvchi to'p kiritdingmi?
-Yo'q, yiqilib tushib, oyog'imni sindirib oldim...

Bahodir KARIMOV,
Qashqadaryo viloyati, Qarshi shahri.

OPPOQ'OYNI: KO'RMA DINGIZMI?

Men hayvonlarni juda to'tilaridek gapirmaydi. Rosti shu yoztiraman. Har doim onamni «Zoomagazin»ga borishga ko'ndirsam, rosa xursand bo'lib ketaman. Siz hech «Zoomagazin»ga borganmisiz? U yerdachi, turli-tuman qushlar, kichkina-kichkina shirintoy, y o q i m t o y hayvonchalar, rangli baliqchalarni bir ko'rsangiz edi... Oyim menga o'sha do'kondan ikkita to'ti olib bergenlar. Ammo qiziqchi Obid Asomovni

to'tilarimni gappa o'rgataman deb rosa bir yil ovora bo'ldim. Foydasi bo'lmadi. Shuning uchun bu «ikkichi» to'tilar bilan unchayam qiziqmay qo'ydim. Bir kuni uyimizning eshigi oldiga oppoqqina chiroqli mushukcha adashib kelib qoldi. Men uni oyimdan yashirgancha uyg'a olib keldim. O'ziyam rosa och ekan. Yarimta kolbasani ko'rdim demadi. Qorni to'ygach, rahmat degandek

Qadim o'tgan zamonda, qalin o'rmon tomonda bir chaylada kuchuk bilan mushuk ahil, inoq yashashar ekan. Ular har kuni birga ovga chiqib, topganlarini birga bahan ko'rishar ekan.

Lekin asosan o'ljani kuchuk topib kelarkan. Falakning gardishi aylanib, bir kuni o'ljani Mosh ilgariroq payqab qolibdi. Fe'li aynab, kattagina go'sht bo'lagini kuchuk bilan bo'lishgisi kelmay qolibdi. «Bor, sen ham o'zingga biror yegulik topib kelgin», debdi. Sodda kuchuk bo'lsa, topgan go'shting ikkimizga bemalol yetadi-ku, debdi.

KUCHUK BILAN MUSHUK HAQIDA ERTAK

«Buni men topdim-ku», debdi mushuk go'shtni panjalari orasiga yashirib. Kuchuk xafa bo'lib, o'ziga yemish izlash uchun o'monga kirib ketibdi...

Endi gapni mushukdan eshitaylik. Kattagina go'sht bo'lagidan ozroq yegan ekan, qorni to'yib qolibdi. Ko'zi ochlik qilib, yana yesa ham go'sht tugamabdi. Ko'p ovqat yeb qo'yanidan qorni og'irlashib, yurolmay qolibdi. Daraxtning soyasida yotib, uxlab qolibdi. Bir mahal ko'zini ochib qarasa, o'rmonga qorong'ulik cho'mgan ekan. Qo'rqiб ketib, chaylasi tomon oshiqibdi. Qorong'ulikda yo'ldan adashib, chuqurga tushib ketibdi. Ovozining boricha «miyov»lab, yordamga chaqira boshlabdi. Shu damda kun bo'yi yemish izlab, hech vaqo topolmay och-nahor qaytayotgan kuchuk uning ovozini eshitib qolibdi va yordamga oshiqibdi. Holsizlanib qolsa ham, bor kuchini to'plab yuguribdi va ne mashaqtalar bilan mushukni chuqurdan tortib olibdi. Mushuk uyalganidan yerdan boshini ko'tarolmasmish. Bazo'r kechirim so'rabdi. Sofdil, ko'ngli ochiq kuchuk uni zumda kechirib yuboribdi va ular yana chaylada ahil-inoq yashay boshlabdilar.

Qissadan hissa shuki, qizq'ananchilik, ayyorlikning umri juda qisqadir.

Zebuniso XUSHVAQTOVA,

Toshkent shahar,

irg'ali tumanidagi

305 - matabning 8 - «A» sinf o'quvchisi.

yasadim. Hashaklar bilan o'ralgan uychaga uni kiritib qo'ydim. Unga Oppoq'oy deb ot qo'ydim. Oppoq'oy! Yaxshi-a? Ertasiga sahar turdim-da, bir bo'lak kolbasa olib Oppoq'oyni oldiga chopdim. Ammo, uycha ham, Oppoq'oy ham yo'q edi. O'sha yerda o'tirib olib rosa yig'ladim. Axir oyim «Zoomagazin»dan olib bermagan mushukchani endi topgan edimda. Agar birortangiz mening Oppoq'oyimni ko'rib qolsangiz, albatta menqa xabar bering.

Zahro BAXTIYOR qizi,
Toshkent shahar, Yunusobod tumanidagi
17-lingivistik maktabining 1-«B» sinf o'quvchisi.

BOSH MUHARRIR:

Umida

ABDUAZIMOVA

TAHRIR HAY'ATI:

Risboy JO'RAYEV,
Mirakmal MIROLIMOV,
Botir UBAYDULLAYEV
Jabbor RAZZOQOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir
o'rinnbosari),
Abdusaid KO'CHIMOV,
O'ktam OHUNOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida

No 022 raqam bilan
2003 yil 11 dekabrdra
ro'yxatdan o'tgan.

Noshir
«Ijod dunyosi»
nashriyot uyi.

Gazeta
«Ijod dunyosi»
nashriyot uyi
kompyuter bo'limida
terib sahifalandi.
Gazeta haftaning
dushanba kuni chiqadi.
Hajmi A-3, 2 bosma
taboq.

Toshkent matbaa
kombinatida chop etildi.

Adadi - 35868
Buyurtma № J 000198

Manzilimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi,
30-uy.
Obuna indeksi: 198

Bizning elektron
pochtamiz:
ijod@uzpak.uz

Tel: 144-63-08
144-62-34
Tel./faks:
(99871) 144-37-24

Maymun turi									
Nemis fizigi		Fan	3	Gidro elektro-stansiya					
Yoz oyl									
Kuch	2			2003 yil "mahalla"					
Indoneziya poytaxti				Ozarbayjon poytaxti					
Mol, sur	Xarita (ruscha)	Lotin alfabosidagi 5 harfi	7	Poydevor					
Mahal	Osmon								
			5						

Ona (shevada)

Tuya bukrishi

Tulpor

Bahor darakchisi

Sabr

Gazeta nomli III-shaxs

Tuzuvchi: Qobilhon ZOKIROV,
Toshkent shahridagi 169- matabning 7-«G» sinf oquvchisi.